

ÚRAD NA OCHRANU OSOBNÝCH ÚDAJOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Hraničná 12, 820 07 Bratislava 27

č.: 00174/2016-Op-1

Metodické usmernenie č. 3/2016
Cloudové služby z pohľadu zákona o ochrane osobných údajov

ÚVOD

Oblasť informačných technológií je jednou z najpokrokovejších oblastí spoločnosti, ktorá prináša stále novšie a zaujímavejšie príležitosti a možnosti. Informačné technológie sú prirodzenou súčasťou života nielen jednotlivcov, ale aj podnikateľov pri ich podnikateľskej činnosti. Súčasnú dobu tak definuje práve technologický pokrok, určujúci trendy a smer vývoja spoločnosti. Jednu z najvýznamnejších technologických inovácií posledných rokov predstavujú tzv. „cloudové služby“ alebo „cloud“. Aj napriek nesporným výhodám, ktoré cloudové služby prinášajú, existujú riziká, ktoré musí zákazník cloudovej služby zobrať do úvahy.

Účelom tohto metodického usmernenia je poskytnutie uceleného pohľadu na túto službu v kontexte ochrany osobných údajov.

1 CLOUD AKO SLUŽBA

Cloud computing pozostáva zo súboru technológií a modelov služieb, ktoré sa zameriavajú na používanie a poskytovanie IT aplikácií cez internet, schopnosť spracovania, uchovávanía a poskytovania pamäťového priestoru.¹ Poskytovatelia cloud computingu môžu svojim zákazníkom v závislosti od ich požiadaviek poskytovať rôzne riešenia.

Tými najhlavnejšími službami/riešeniami sú

- *Infraštruktúra ako služba (IaaS²)* –Ide o službu, kde si zákazník cloudovej služby prenajme hardvérovú a softvérovú infraštruktúru do úrovne operačného systému, v požadovanej špecifikácii. IaaS teda v sebe zahŕňa hardvérové prostriedky pripravené na použitie vrátane základného softvéru, napr. operačný systém s nastavenou IP adresou, sieťovou konfiguráciou a diskovým priestorom. Hlavnou časťou IaaS služieb je virtualizácia serverovej a storage infraštruktúry na dosiahnutie nízkych nákladov a vysokej dostupnosti.³
- *Softvér ako služba (SaaS⁴)* - poskytovateľ poskytuje prostredníctvom internetu služby rôznych aplikácií a sprístupňuje tieto aplikácie konečným používateľom.
- *Platforma ako služba (PaaS⁵)* – poskytovateľ ponúka riešenia pre pokročilý vývoj a hosting aplikácií. Tieto služby sú väčšinou určené subjektom, ktorí ich

¹ Stanovisko pracovnej skupiny pre ochranu údajov zriadenej podľa článku 29 smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES (ďalej len „pracovná skupina WP 29“) č. 05/2012 ku cloud computingu

² „infrastructure as a service“

³ <http://www.informatizacia.sk/infrastruktura-ako-sluzba/22844s>

⁴ „software as a service“

⁵ „platform as a service“

ďalej používajú na vývoj a hosting vlastných, na aplikáciách založených, riešení s cieľom pokryť interné požiadavky a/alebo poskytovať služby tretím stranám. Zákazník využívajúci služby poskytované poskytovateľom PaaS nemusí mať žiadny dodatočný a/alebo špecifický interný hardvér či softvér.

Z hľadiska umiestnenia poznáme nasledovné modely cloudov

- *Verejný cloud* – všetky (resp. väčšina) súčasti cloudu, ktoré sú v rámci tejto schémy použité, sú verejne prístupné; neuplatňuje sa žiadne obmedzenie prístupu k nemu na báze špecifickej požiadavky (napr. na formu alebo aktívum užívateľa). Verejný cloud je tvorený najmä infraštruktúrou využívajúcou verejne prístupnú počítačovú sieť, internet. Jedným zo znakov verejného cloudu je, že jeho infraštruktúra je zdieľaná viacerými subjektmi (napr. organizáciami alebo jednotlivcami).
- *Komunitný cloud* – služba cloudu poskytovaná pre skupinu zákazníkov, ktorú spájajú špecifické požiadavky či už na obsah, alebo formu (napr. požiadavky týkajúce sa súladu s niektorými právnymi normami alebo nároky na bezpečnosť). Skupinu zákazníkov môžu tvoriť napr. organizácie spadajúce do jednej, z pohľadu zamerania homogénnej skupiny. Prístup ku komunitnému cloudu býva väčšinou obmedzený v porovnaní s verejným cloudom.
- *Súkromný cloud* – služba poskytovaná pre jednotlivého zákazníka, prispôbena podľa jeho požiadaviek na danú infraštruktúru. Z pohľadu privátneho cloudu je irelevantné, či je táto služba spravovaná interne alebo externe, treťou stranou. Na správu takto kreovaného vzťahu sa zvykne uzatvárať zmluva (štandardne zmluva typu Service Level Agreement).
- *Hybridný cloud* – ide o kombináciu viacerých typov cloudovej schémy (napr. jeden súkromný a jeden alebo viacero verejných cloudov). V praxi sa môže používať napr. časť súkromného cloudu na uchovávanie údajov, ktoré si vyžadujú vyššiu úroveň zabezpečenia a ostatné časti cloudu, ktoré majú verejný charakter, na údaje nižšej priority. Rozdelenie použitia jednotlivých typov cloudu v rámci jednej infraštruktúry môže byť determinované napríklad kapacitnými dôvodmi.

Z pohľadu zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 84/2014 Z. z. (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov“) vyplýva zákazníkovi cloudovej služby, ako aj poskytovateľovi cloudovej služby, mnoho povinností (počínajúc uzavretím zmluvného vzťahu upravujúceho vzájomné práva a povinnosti, cez povinnosti vo vzťahu ku dotknutým osobám, až po povinnosti vzťahujúce sa na cezhraničný prenos osobných údajov v prípade, že sú prostriedky spracúvania osobných údajov poskytovateľa cloudovej služby umiestnené v krajine nezaručujúcej primeranú úroveň ochrany osobných údajov).

Napriek možnostiam, ktoré cloud prináša, je z pohľadu ochrany osobných údajov nevyhnutné upozorniť aj na niektoré riziká, predovšetkým na riziko straty kontroly nad spracúvanými osobnými údajmi. Poskytnutím údajov do cloudu zákazníci cloudových služieb strácajú výlučnú kontrolu nad poskytnutými údajmi, ktoré sa dostávajú do dispozície poskytovateľa cloudovej služby, resp. ďalších dodávateľov týchto služieb naviazaných na pôvodného poskytovateľa. Uvedené riziko spočíva predovšetkým v tom, že poskytovateľ cloudovej služby pri prevádzkovaní tejto služby aplikuje vlastné mechanizmy, na ktoré má samotný zákazník len obmedzený dosah (napr. technické a personálne opatrenia, prístup iných strán k údajom a iné). Pokiaľ majú prevádzkovatelia záujem o využívanie cloudových

služieb, je potrebné, aby pred výberom poskytovateľa cloudovej služby, dôkladne zvážili riziká, ktoré táto služba prináša.

2 POSTAVENIE SUBJEKTOV CLOUDU

2.1 POSTAVENIE ZÁKAZNÍKA A POSKYTOVATEĽA CLOUDOVEJ SLUŽBY

Definícia „spracúvania osobných údajov“ je v zákone o ochrane osobných údajov vymedzená pomerne široko. V zmysle § 4 ods. 3 písm. a) tohto zákona sa spracúvaním osobných údajov rozumie vykonávanie operácií alebo súboru operácií s osobnými údajmi, najmä ich získavanie, zhromažďovanie, šírenie, zaznamenávanie, usporadúvanie, prepracúvanie alebo zmena, vyhľadávanie, prehliadanie, preskupovanie, kombinovanie, premiestňovanie, využívanie, uchovávanie, blokovanie, likvidácia, ich cezhraničný prenos, poskytovanie, sprístupňovanie alebo zverejňovanie. Rozsah tejto definície pri nakladaní s osobnými údajmi teda s určitosťou pokrýva celý rad spracovateľských operácií vykonávaných v samotnom cloude.

Je potrebné identifikovať postavenie jednotlivých strán, t.j. postavenie zákazníka cloudovej služby a poskytovateľa tejto služby. V zmysle § 4 ods. 2 písm. b) zákona o ochrane osobných údajov je prevádzkovateľom každý, kto sám alebo spoločne s inými vymedzí účel spracúvania osobných údajov, určí podmienky ich spracúvania a spracúva osobné údaje vo vlastnom mene; ak účel, prípadne aj podmienky spracúvania osobných údajov ustanovuje zákon, priamo vykonateľný právne záväzný akt Európskej únie alebo medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, prevádzkovateľom je ten, kto je na plnenie účelu spracúvania za prevádzkovateľa ustanovený alebo kto spĺňa zákonom, priamo vykonateľným právne záväzným aktom Európskej únie alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, ustanovené podmienky.

Zákazník cloudovej služby určuje konečný účel spracúvania a rozhoduje o outsourcingu tohto spracovania a delegovaní všetkých alebo časti spracovateľských činností na externú organizáciu poskytovateľa cloudovej služby. Zákazník cloudovej služby vystupuje ako prevádzkovateľ.⁶ V tomto kontexte je potrebné zdôrazniť, že je to práve prevádzkovateľ, ktorý nesie primárnu zodpovednosť za spracúvanie osobných údajov v súlade so zákonom o ochrane osobných údajov. To znamená, že prvotnou a najdôležitejšou úlohou pojmu prevádzkovateľ je určiť, kto má niesť zodpovednosť za dodržiavanie pravidiel ochrany údajov a ako, u koho si môžu dotknuté osoby uplatniť svoje práva v praxi.⁷ S pojmom prevádzkovateľ zákon o ochrane osobných údajov spája celý rad povinností, pričom jeho postavenie je taktiež dôležité aj z hľadiska určenia uplatniteľného práva.

Ďalší subjekt v predmetnom vzťahu predstavuje poskytovateľ cloudovej služby, ktorý zastáva postavenie sprostredkovateľa, nakoľko je to subjekt, na ktorý prevádzkovateľ deleguje niektoré zo svojich úloh a povinností. Zákon o ochrane osobných údajov vymedzuje v ustanovení § 4 ods. 2 písm. d) pojem sprostredkovateľ, ktorým je každý, kto spracúva osobné údaje v mene prevádzkovateľa, v rozsahu a za podmienok dojednaných s prevádzkovateľom v písomnej zmluve podľa § 8 a v súlade so zákonom o ochrane osobných údajov. Na základe uvedeného platí, že poskytovateľ cloudových služieb je subjektom, ktorý v danom vzťahu

⁶ Stanovisko pracovnej skupiny WP 29 č. 05/2012 ku cloud computingu

⁷ Stanovisko pracovnej skupiny WP 29 č. 1/2010 k pojmom „prevádzkovateľ“ a „spracovateľ“

vystupuje v postavení sprostredkovateľa, nakoľko spracovateľské operácie, vykonáva v mene zákazníka cloudovej služby, na základe jeho poverenia ustanoveného v písomnej zmluve. S postavením sprostredkovateľa zákon o ochrane osobných údajov taktiež spája rôzne povinnosti, predovšetkým by tento mal brať ohľad na povinnosť zabezpečiť bezpečnosť spracúvania osobných údajov.

V prípade sprostredkovateľa je potrebné podotknúť, že právom aplikujúcim sa na bezpečnosť spracovania, predstavujú vnútroštátne právne predpisy členského štátu, v ktorom má sprostredkovateľ sídlo.⁸ V tomto kontexte poukazujeme na ustanovenie § 32 ods. 2 zákona o ochrane osobných údajov, že prevádzkovateľ so sídlom, miestom podnikania alebo s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorý zároveň spracúva osobné údaje prostredníctvom sprostredkovateľa na území jedného alebo viacerých členských štátov, je povinný zabezpečiť, aby sprostredkovateľ konal podľa jeho pokynov a v súlade so zákonom o ochrane osobných údajov; to neplatí pri prijatí technických, organizačných a personálnych bezpečnostných opatrení .

Postavenie zákazníka a poskytovateľa cloudových služieb sa taktiež môže meniť. Pracovná skupina WP 29 vo svojom stanovisku č. 05/2012 ku cloud computingu uvádza, že môžu nastať situácie, v ktorých môže byť v závislosti od daných okolností poskytovateľ cloudových služieb pokladaný za spoločného prevádzkovateľa alebo za prevádzkovateľa v rámci vlastných právomocí. Takto to môže byť napríklad v prípade, ak poskytovateľ cloudových služieb spracúva údaje na vlastné účely.⁹

2.2 POSTAVENIE SUBDODÁVATEĽOV

Ďalšími subjektmi, ktoré sa môžu zapojiť do vzťahu zákazníka cloudovej služby a poskytovateľa cloudovej služby, sú subdodávatelia na ktorých poskytovateľ cloudových služieb, sprostredkovateľ, deleguje niektoré z činností, ktorými ho poveril zákazník cloudovej služby, prevádzkovateľ. Možnosť sprostredkovateľa poveriť ďalší subjekt spracúvaním osobných údajov je možné len za splnenia podmienky, že si tak s prevádzkovateľom písomne v zmluve dohodne vykonanie spracúvania osobných údajov prostredníctvom inej osoby. Takýto subdodávateľ spracúva osobné údaje a zabezpečuje ich ochranu na zodpovednosť sprostredkovateľa, t.j. voči prevádzkovateľovi nesie zodpovednosť sprostredkovateľ aj za konanie, respektíve nekonanie subdodávateľa.

Ustanovenie § 8 ods. 5 zákona o ochrane osobných údajov stanovuje, že ustanovenia zákona o sprostredkovateľovi sa vzťahujú aj na subdodávateľa; Na subdodávateľa úrad nahliada ako na sprostredkovateľa. Pracovná skupina WP 29 pre ochranu údajov vo svojom stanovisku ku cloud computingu uviedla, že všetky relevantné povinnosti sa musia uplatňovať aj na subdodávateľov prostredníctvom zmlúv medzi poskytovateľom cloudovej služby a subdodávateľom odrážajúc požiadavky uvedené v zmluve uzatvorenej medzi zákazníkom a poskytovateľom cloudovej služby.¹⁰

Obdobnú zmluvu, ktorú uzatvárajú zákazník a poskytovateľ cloudovej služby s cieľom upraviť vzájomný vzťah ako prevádzkovateľ a sprostredkovateľ, musí teda uzavrieť aj

⁸ Stanovisko pracovnej skupiny WP 29 č. 1/2010 k pojmom „prevádzkovateľ“ a „spracovateľ“

⁹ Stanovisko pracovnej skupiny WP 29 č. 05/2012 ku cloud computingu

¹⁰ Stanovisko pracovnej skupiny WP 29 č. 05/2012 ku cloud computingu

sprostredkovateľ s ďalšími subdodávateľmi, ktorých poverí výkonom časti zverených činností. Je potrebné zdôrazniť, že zmluva ktorú uzatvára sprostredkovateľ s ďalším subdodávateľom, nesmie byť v rozpore so zmluvou, ktorou sprostredkovateľa poveril prevádzkovateľ ako zákazník cloudovej služby výkonom určitých činností, ani ísť nad jej rozsah. Sprostredkovateľ a rovnako aj subdodávateľa musia dodržiavať pokyny, ktoré im dal prevádzkovateľ údajov.

Pracovná skupina WP 29 vo svojom stanovisku ku cloud computingu taktiež odporúča, že v takýchto situáciách by mali byť jasne stanovené povinnosti a zodpovednosti vyplývajúce z právnych predpisov o ochrane údajov a nemali by byť rozptýlené v priebehu outsourcingového alebo subdodávateľského reťazca, aby sa zabezpečila efektívna kontrola činností spracúvania a pridelila sa jasná zodpovednosť za tieto činnosti.¹¹

3 ZMLUVNÉ VZŤAHY

3.1 ZMLUVA MEDZI ZÁKAZNÍKOM A POSKYTOVATEĽOM CLOUDOVEJ SLUŽBY

Zákazníka cloudovej služby považujeme za prevádzkovateľa. Poskytovateľa naopak za sprostredkovateľa. V súlade s § 8 ods. 1 zákona o ochrane osobných údajov je prevádzkovateľ oprávnený na základe písomnej zmluvy poveriť spracúvaním osobných údajov sprostredkovateľa. Na účely poverenia sprostredkovateľa spracúvaním osobných údajov podľa prvej vety sa súhlas dotknutej osoby nevyžaduje.

Na to, aby bol vzájomný vzťah zákazníka a poskytovateľa cloudovej služby súladný so zákonom o ochrane osobných údajov, je nevyhnutné, aby tieto dva subjekty medzi sebou uzatvorili písomnú zmluvu podľa zákona.

Podľa § 8 ods. 4 zákona o ochrane osobných údajov musí takáto zmluva obsahovať nasledujúce náležitosti

- a) údaje o zmluvných stranách
 1. titul, meno, priezvisko, dátum narodenia a adresu trvalého pobytu, ak ide o fyzickú osobu,
 2. názov, právnu formu, adresu sídla a identifikačné číslo, ak ide o právnickú osobu,
 3. obchodné meno, adresu miesta podnikania a identifikačné číslo, ak ide o fyzickú osobu - podnikateľa,
- b) deň, od ktorého je sprostredkovateľ oprávnený začať so spracúvaním osobných údajov v mene prevádzkovateľa,
- c) účel spracúvania osobných údajov,
- d) názov informačného systému,
- e) zoznam osobných údajov, ktoré sa budú spracúvať; zoznam osobných údajov možno nahradiť rozsahom osobných údajov podľa § 10 ods. 4 zákona o ochrane osobných údajov,
- f) okruh dotknutých osôb,
- g) podmienky spracúvania osobných údajov vrátane zoznamu povolených operácií s osobnými údajmi,

¹¹ Stanovisko pracovnej skupiny WP 29 č. 05/2012 ku cloud computingu

- h) vyhlásenie prevádzkovateľa, že pri výbere sprostredkovateľa postupoval podľa § 8 ods. 2 prvej vety,
- i) súhlas prevádzkovateľa na spracúvanie osobných údajov sprostredkovateľom prostredníctvom inej osoby, ak postupujú podľa odseku 5 tohto ustanovenia,
- j) dobu, na ktorú sa zmluva uzatvára,
- k) dátum uzatvorenia zmluvy a podpisy zmluvných strán.

Sprostredkovateľ je oprávnený spracúvať osobné údaje len v rozsahu, za podmienok a na účel dojednaný s prevádzkovateľom v zmluve a spôsobom podľa tohto zákona. Zmluva okrem všeobecných náležitostí teda musí obsahovať údaje, ktoré identifikujú informačný systém prevádzkovateľa (účel spracúvania osobných údajov v informačnom systéme, jeho názov, zoznam osobných údajov, okruh dotknutých osôb), pričom ďalej by mala zmluva určovať spôsob akým by mal sprostredkovateľ s osobnými údajmi nakladať.

Podstatnou pri uzavretí zmluvy je skutočnosť, že poskytovateľ cloudovej služby, ako sprostredkovateľ, nebude mať možnosť počas jej účinnosti jednostranne meniť podmienky spracúvania osobných údajov. Je potrebné upozorniť na to, že poskytovatelia cloudových služieb môžu ponúkať už nastavené zmluvné podmienky, ku ktorým má zákazník cloudovej služby možnosť iba pristúpiť, a to bez toho, aby mohol zasahovať do ich obsahu. V tomto kontexte je potrebné upozorniť na § 8 ods. 2 zákona o ochrane osobných údajov, podľa ktorého je prevádzkovateľ pri výbere sprostredkovateľa povinný dbať na jeho odbornú, technickú, organizačnú a personálnu spôsobilosť a jeho schopnosť zaručiť bezpečnosť spracúvaných osobných údajov opatreniami podľa § 19 ods. 1 zákona o ochrane osobných údajov. Prevádzkovateľ nesmie zveriť spracúvanie osobných údajov sprostredkovateľovi, ak by tým mohli byť ohrozené práva a právom chránené záujmy dotknutých osôb. V prípadoch kedy zákazník nemá možnosť zasahovať do zmluvných podmienok, je jeho minimálnou povinnosťou navrhované zmluvné podmienky dôkladne posúdiť, a to aj v kontexte zabezpečenia bezpečnosti osobných údajov a následne si vybrať poskytovateľa cloudovej služby. Podstatnou náležitosťou zmluvy je vyhlásenie prevádzkovateľa, že pri výbere sprostredkovateľa postupoval podľa § 8 ods. 2 zákona o ochrane osobných údajov. Výber poskytovateľa cloudovej služby nesmie byť len formálnou záležitosťou, nakoľko bezpečnosť osobných údajov je zásadným faktorom.

Z pohľadu zákazníka cloudovej služby je podstatná taktiež skutočnosť, do akej miery môže zisťovať a skutočne zistiť odbornú, technickú, organizačnú a personálnu spôsobilosť poskytovateľa a jeho schopnosť zaručiť bezpečnosť spracúvaných osobných údajov. V praxi totiž poskytovateľ cloudovej služby nemusí umožniť zákazníkovi vstup do priestorov, v ktorých sa nachádzajú jeho prostriedky spracúvania osobných údajov. Vhodné riešenie tak pre zákazníkov ako aj pre poskytovateľov však môžu predstavovať výstupy z rôznych bezpečnostných auditov vykonaných tretími stranami, medzinárodné bezpečnostné štandardy vydané organizáciou International Standards Organization – ISO (napr. norma ISO/IEC 27018:2014 — Information technology — Security techniques — Code of practice for protection of Personally Identifiable Information (PII) in public clouds acting as PII processors, rôzne certifikáty a iné).

3.2. ZMLUVNÉ POSTAVENIE SUBDODÁVATEĽOV

Pokiaľ poskytovateľ cloudovej služby mieni „outsorcovať“ niektoré zo zverených činností na ďalšie osoby, je nevyhnutné, aby prevádzkovateľ vyjadril súhlas so spracúvaním

osobných údajov sprostredkovateľom prostredníctvom inej osoby (subdodávateľ). Hoci v zmysle zákona o ochrane osobných údajov subdodávateľ spracúva osobné údaje a zabezpečuje ich ochranu na zodpovednosť sprostredkovateľa, za výber sprostredkovateľa je zodpovedný prevádzkovateľ. Je preto dôležité, aby zákazník cloudovej služby ako prevádzkovateľ, kládol dôraz na riadne informovanie o týchto subdodávateľoch, predovšetkým s ohľadom na jeho povinnosť dbať na jeho odbornú, technickú, organizačnú a personálnu spôsobilosť a jeho schopnosť zaručiť bezpečnosť spracúvaných osobných údajov.

V praxi však môžu nastať situácie, v ktorých poskytovateľ cloudovej služby zatiaľ nemá určených subdodávateľov, avšak mieni ich služby využiť v budúcnosti, resp. počíta so skutočnosťou, že v procese poskytovania cloudovej služby môže dôjsť k zmene subdodávateľov, a preto má záujem aby zmluva vo všeobecnej rovine obsahovala iba súhlas prevádzkovateľa na spracúvanie osobných údajov sprostredkovateľom prostredníctvom inej osoby. Všeobecné zmluvné ustanovenia umožňujúce takýto outsourcing niektorých služieb bez identifikácie konkrétneho subdodávateľa nie sú vhodné. Takúto situáciu je najvhodnejšie riešiť formou dodatku k pôvodnej zmluve, resp. pokiaľ to vyžadujú prípadne umožňujú okolnosti, novou zmluvou.

Pokiaľ ide o zabezpečenie najvyššieho štandardu ochrany osobných údajov, výpočet znakov, ktoré by mala obsahovať zmluva medzi zákazníkom a poskytovateľom cloudovej služby v zmysle § 8 zákona o ochrane osobných údajov, nie je konečný. V tomto kontexte dávame do pozornosti stanovisko pracovnej skupiny zriadenej podľa článku 29 k pojmom „prevádzkovateľ“ a „spracovateľ“ časť 3.4.2 Zmluvné záruky vzťahu „prevádzkovateľ“ – „sprostredkovateľ“. Môže ísť napríklad o špecifickejšiu úpravu likvidácie osobných údajov, úpravu vzájomnej zodpovednosti a zmluvná pokuta, rôzne informačné povinnosti a iné.

4 CEZHRANIČNÝ PRENOS OSOBNÝCH ÚDAJOV

Z hľadiska určenia, ktoré vnútroštátne právne predpisy budú uplatniteľné pri spracúvaní osobných údajov, je rozhodujúcim faktorom umiestnenie prevádzkovateľa.

Uplatniteľnými právnymi predpismi sú právne predpisy krajiny, v ktorej má sídlo prevádzkovateľ zadávajúci služby cloud computingu, a nie miesto, kde sa nachádzajú poskytovatelia cloud computingu.¹² Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ tento prevádzkovateľ spadá pod pôsobnosť zákona o ochrane osobných údajov, bude sa tento zákon vzťahovať aj na jeho vzájomný vzťah s poskytovateľom cloudových služieb. V prípade, že na území Slovenskej republiky sídli iba sprostredkovateľ, je nevyhnutné aby okrem povinností ustanovených prevádzkovateľom, či už na základe jeho pokynov alebo na základe práva, ktorým sa spravuje prevádzkovateľ, splnil aj povinnosti ustanovené v zákone o ochrane osobných údajov.

Pri poskytovaní cloudových služieb nie je neobvyklé, že sa dátové úložiská poskytovateľov cloudových služieb nachádzajú v iných štátoch, ako sú štáty, v ktorých pôsobia zákazníci týchto služieb. Pokiaľ sú umiestnené tieto dátové úložiská poskytovateľov

¹² Stanovisko pracovnej skupiny WP 29 č. 05/2012 ku cloud computingu

cloudových služieb v štáte inom ako je štát, v ktorom je umiestnený zákazník cloudovej služby, rozlišujeme nasledovné prenosy:

- a) do členskej krajiny Európskej únie alebo do krajiny, ktorá je zmluvnou stranou Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho priestoru
- b) do krajiny zaručujúcej primeranú úroveň ochrany osobných údajov alebo
- c) do krajiny nezaručujúcej primeranú úroveň ochrany osobných údajov.

V rámci uvedených možností predstavuje najjednoduchšiu situáciu pre zákazníkov cloudových služieb, keď využijú služby poskytovateľov cloudových služieb, ktorých prostriedky spracúvania osobných údajov sú umiestnené na území niektorého z členských štátov Európskej únie alebo krajiny, ktorá je zmluvnou stranou Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho priestoru. V zmysle zákona o ochrane osobných údajov sa voľný pohyb osobných údajov medzi Slovenskou republikou a členskými štátmi sa zaručuje; Slovenská republika neobmedzí ani nezakáže prenos osobných údajov z dôvodov ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb, najmä ich práva na súkromie v súvislosti so spracúvaním ich osobných údajov.

Komplikovanejšiu situáciu už predstavuje prenos osobných údajov do tretej krajiny, ktorá podľa rozhodnutia Európskej komisie zaručuje primeranú úroveň ochrany osobných údajov. Zákon o ochrane osobných údajov spája s takýmto prenosom osobných údajov povinnosť zákazníka cloudovej služby, ako prevádzkovateľa, informovať dotknuté osoby podľa § 15 ods. 1 alebo ods. 2 o ochrane osobných údajov, resp. postupovať v súlade s § 15 ods. 3 zákona o ochrane osobných údajov. Pri plnení informačnej povinnosti by mali zákazníci cloudových služieb klásť osobitný dôraz najmä na dostatočné poskytnutie informácií o poskytovateľovi cloudovej služby, jeho identifikáciu, umiestnenie prostriedkov spracúvania osobných údajov v tretích krajinách a podmienky spracúvania osobných údajov, t. j. informáciu o tom, ako bude s osobnými údajmi nakladať poskytovateľ cloudovej služby.

Na prenos osobných údajov do krajiny nezaručujúcej primeranú úroveň ochrany osobných údajov je potrebné disponovať primeraným právnym základom a prijať primerané záruky ochrany súkromia a základných práv a slobôd jednotlivcov a výkonu príslušných práv, ktoré sú upravené v ustanoveniach § 31 ods. 2 alebo 3 zákona o ochrane osobných údajov. Podľa § 31 ods. 2 zákona o ochrane osobných údajov predstavujú zabezpečenie takýchto záruk začlenenie štandardných zmluvných doložiek do zmluvy o cezhraničnom prenose alebo schválenie záväzných vnútropodnikových pravidiel dozorným orgánom so sídlom v členskej krajine EÚ.

Podrobnostiam o záväzných vnútropodnikových pravidlách a procese ich schvaľovania sa dôsledne venuje metodické usmernenie úradu 2/2014 Záväzné vnútropodnikové pravidlá a postup pri ich schvaľovaní.

Medzi zákazníkom cloudovej služby a poskytovateľom tejto služby je možné využiť štandardné zmluvné doložky, ktoré sú súčasťou rozhodnutia Komisie z 5. februára 2010 o štandardných zmluvných doložkách pre prenos osobných údajov spracovateľom usadeným v tretích krajinách podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES.

Ako právny základ pre prenos osobných údajov je možné v súlade s § 31 ods. 3 zákona o ochrane osobných údajov využiť aj taxatívne vymedzené právne základy. Spracúvanie osobných údajov v cloude však nie je jednorazovou záležitosťou, ale predstavuje dlhotrvajúci

proces, preto je v takomto prípade vhodnejšie využiť práve vyššie zmienené inštitúty (štandardné zmluvné doložky/záväzná vnútro podnikové pravidlá).

Vo vzťahu k povinnostiam vyplývajúcim voči úradu sa súhlas s prenosom osobných údajov do tretej krajiny nezaručujúcej primeranú úroveň ochrany vyžaduje iba v prípadoch, keď zmluva o prenose osobných údajov nebude obsahovať štandardné zmluvné doložky, bude s nimi v rozpore alebo ich bude obchádzať. Pokiaľ dôjde k pozmeneniu, resp. prispôbaniu štandardných zmluvných doložiek (ich znenie nebude identické s ich oficiálnym znením), bude potrebné požiadať úrad o súhlas s prenosom. V danom prípade je potrebné individuálne porovnanie, prehodnotenie a rozhodnutie úradu, ktorého výsledkom bude povolenie alebo zamietnutie prenosu. Požiadať o súhlas s prenosom je potrebné ešte pred jeho vykonaním. Súhlas úradu tak v takejto situácii podmieňuje vykonanie prenosu a svojim spôsobom nahrádza záruky, ktoré poskytujú štandardné zmluvné doložky.

V prípade, ak je potrebné požiadať úrad o súhlas s prenosom do tretej krajiny nezaručujúcej primeranú úroveň ochrany, tak je potrebné, aby žiadateľ (vývozca údajov) uviedol v žiadosti

- a) identifikačné údaje zmluvných strán,
- b) účel prenosu osobných údajov,
- c) predpokladané spracovateľské operácie v tretej krajine,
- d) zoznam prenášaných osobných údajov,
- e) okruh dotknutých osôb a
- f) dobu uchovávania osobných údajov.

Ak prevádzkovateľ chce vykonať prenos osobných údajov svojich zamestnancov kamkoľvek do zahraničia mimo Európskeho hospodárskeho priestoru, je vždy povinný prijať primerané záruky vo forme štandardných zmluvných doložiek alebo záväzných vnútro podnikových pravidiel. V nadväznosti na uvedené je potrebné poukázať aj na § 31 ods. 10 zákona o ochrane osobných údajov, v zmysle ktorého je prenos osobitnej kategórie osobných údajov možný len s predchádzajúcim písomným súhlasom dotknutej osoby, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Počas každého prenosu osobných údajov musí byť taktiež zabezpečená ich bezpečnosť.

ZÁVER

Využívanie cloudových služieb so sebou okrem výhod prináša aj mnohé riziká. Potencionálni zákazníci by teda mali zvážiť využitie tejto služby predovšetkým s ohľadom na podmienky, ktoré dokážu poskytovatelia tejto služby vytvoriť. Výberom toho správneho poskytovateľa cloudovej služby však proces zabezpečenia ochrany osobných údajov nie je možné považovať za ukončený, nakoľko je nevyhnutné dôsledne zabezpečiť ochranu osobných údajov počas celej doby ich spracúvania.

V Bratislave dňa 23. júna 2016

Soňa Pótheová
predsedníčka úradu v. r.